

P
ΑΓΓ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Α. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ
Δρος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Βελιγραδίου

ΤΟ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΝ ΤΗΣ «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗΣ» ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΕΠΙ Τῆ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΥΝΟΔΟΥ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

(Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ «Δελτίου Σλαβικῆς Βιβλιογραφίας»
ἀρ. 15, Θεσσαλονίκη 1967, ἔκδ. Ι.Μ.Χ.Α.)

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τὴν 28ην Μαΐου 1958 ὁ Πρόεδρος τῆς Γιουγκοσλαβίας Στρατάρχης Τίτο, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐνιαυτοῦ συγκλήσεώς της, ἐδεξιόθη τὴν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας μετ' ἐπι κεφαλῆς τὸν Πατριάρχην τῶν Σέρβων κ. Βικέντιον (1950—1958). Κατὰ τὴν ἀντιφώνησιν πρὸς τὸν Πατριάρχην οὗτος μεταξὺ ἄλλων εἶπεν καὶ τὰ ἑξῆς: «Θὰ ἐπεθύμουν ὅπως καὶ Ὑμεῖς λύσητε τὸ πρόβλημα τῆς Μακεδονικῆς Ἐκκλησίας οὕτως ὅπως ἀρμόζει κατὰ τὸν πλέον καλλίτερον τρόπον εἰς τὰ ἐνδιαφέροντα ὁλοκλήρου τῆς χώρας ἡμῶν. Ἐστὲ βέβαιοι, ὅτι θὰ ἔχετε ἀμέριστον τὴν ἡμετέραν ὑποστήριξιν». (Ἐφημερίς «Πολίτικα» καὶ «Μπόρμπα» 29ης Μαΐου 1958).

Τῇ προτάσει τοῦ Πατριάρχου Βικεντίου τὸ πρόβλημα τῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας ἐτέθη ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Ἱεραρχίας, κατ' Ἰούνιον τοῦ 1958. Ὡς εἰσηγητὴς τοῦ θέματος τούτου ὤρισθη ὁ νῦν ἐπίσκοπος Ζίτας κ. Βασίλειος Κώστιτς, ὁ ὁποῖος, ἀναγνώσας ἐνώπιον τῆς Ἱεραρχίας, εἰδικὴν εἰσήγησιν, ἀπέδειξεν τὸ ἀντιδογματικὸν καὶ ἀντικανονικὸν παραχώρησιν αὐτονομίας εἰς τὴν Μητρόπολιν τῶν Σκοπίων. Τὰς ἀπόψεις τοῦ ἐπισκόπου Βασιλείου ἀπεδέχθη πᾶσα ἡ Σερβικὴ Ἱεραρχία καὶ τοιοῦτοτρόπως ἀπεκρούσθη ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς πλευρᾶς ἡ ἀνωτέρω πολιτικὴ πρότασις.

Τὸ ἐπόμενον ἔτος ἡ Ἱεραρχία τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἐνιαύσιον αὐτῆς Σύνοδον, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1959, ἐνέκρινεν παμψηφείς ὅτι τὸ προηγουμένον ἔτος ἀπέρριψεν παμψηφεί, τὴν παραχώρησιν αὐτονομίᾳ καθεστῶτος εἰς τὴν «Μακεδονικῆν» Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Περὶ τῶν ἀποφασισθέντων ὁμιλεῖ τὸ συνοδικὸν πρακτικὸν ἀρ. 57 καὶ ἡ ἐγκριτικὴ τοῦ αὐτονομίου ἀπόφασις τῆς Σερβικῆς Ἱεραρχίας ἀρ. 6/959, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας συνετάγη καὶ ἐνεκρίθη τὸ ἐξ 168 ἄρθρων καταστατικὸν τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας.

Κατά τὸ καταστατικὸν τοῦτο, ἡ «Μακεδονικὴ» Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀνεξαρτήτως διοικεῖ καὶ διευθετεῖ τὰς ἐκκλησιαστικοοργανωτικὰς ὑποθέσεις τῆς (ἄρθρ. 1), ἔχει ἔμβλημα διάφορον ἐκείνου τοῦ Σερβικοῦ Πατριαρχείου (ἄρθρ. 2), ὡς λειτουργικὴν τῆς γλῶσσαν τὴν «μακεδονικὴν» (ἄρθρ. 3), τὴν Μητροπολιτικὴν Σύνοδον (ἄρθρ. 7, παρ. 3), τὴν Συνέλευσιν (ἄρθρ. 7, παρ. 5) καὶ πάντα τὰ λοιπὰ ὄργανα ὡς τὸ Σερβικὸν Πατριαρχεῖον. Ὁ Μητροπολίτης τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας εἶναι ὁ πνευματικὸς ἡγέτης καὶ ὁ φύλαξ τοῦ αὐτονόμου τῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας (ἄρθρ. 39), ἀνεξαρτήτως δὲ καὶ ἐλευθέρως διοικεῖ τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην μετὰ τῆς Μητροπολιτικῆς Συνόδου (ἄρθρ. 50) καὶ ἀποφασίζει περὶ πάντων τῶν καθαρῶς ἐκκλησιαστικῶν, λειτουργικῶν καὶ θρησκευτικῶν ὑποθέσεων (ἄρθρ. 54). Τὰ ἄρθρα 48 καὶ 50 παρέχουν εἰς τὸν Μητροπολίτην «Μακεδονίας» τὸ δικαίωμα νὰ φέρῃ λευκὸν ἐπανωκαλύμμαυχον μετὰ σταυροῦ καὶ δύο ἐγκολπίων ὡς ὁ Σέρβος Πατριάρχης. Ἡ Ἱερά Μητροπολιτικὴ Σύνοδος εἶναι ὁ ἔρμηνευτὴς τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησιαστικῆς διδασκαλίας καὶ ἰδρύει θεολογικὰς καὶ μοναχικὰς σχολὰς (ἄρθρ. 67) κ.λ.π.

Πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν ἐν τῇ Σερβικῇ Ἱεραρχίᾳ ἀποφασισθέντων ὁ Πατριάρχης τῶν Σέρβων Γερμανὸς (1958—) μετὰ μελῶν τῆς Διαρκoῦς Ἱεραρχίας Συνόδου: Νικάνορος, ἐπισκόπου Μπάτσκα, Συμεῶνος, ἐπισκόπου Γιουγκοσλαβικoῦ καὶ Βησσαρίωνος, ἐπισκόπου Βανάτου, μετέβη τὴν 19ην Ἰουλίου 1959 εἰς Σκόπια, ὅπου μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Σκοπίων Δοσιθέου ἐχειροτόνησεν τὸν Κλήμεντα (κατὰ κόσμον Νικόλαον) Τράγκινοβα ἐπίσκοπον Μοναστηρίου (Ἔδρα Μοναστηρίων) καὶ τὸν Ναούμ (κατὰ κόσμον Θωμᾶν) Διμόσκι ἐπίσκοπον Στρυμόνος (Ἔδρα Στίρ).

Ἐκτοτε ὁ «Ἀρχιεπίσκοπος Σκοπίων καὶ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Μητροπολίτης Μακεδονίας» Δοσιθέος καὶ οἱ δύο ἐπίσκοποι ἀπετέλεσαν τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία οὐδεμίαν ὀργανικὴν σχέσιν εἶχε μετὰ τοῦ Σερβικοῦ Πατριαρχείου, διότι οἱ ἐπίσκοποι τῆς οὐδέποτε ἔλαβον μέρος εἰς τὰς τακτικὰς ἢ ἐκτάκτους Συνόδους τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας, καίτοι τύποις ὁ Πατριάρχης τῶν Σέρβων ἀπὸ τὰς κρατικὰς ἀρχὰς καὶ τὰ δημοσιογραφικὰ ὄργανα ἐκαλεῖτο «Πατριάρχης τῆς Σερβικῆς καὶ τῆς Μακεδονικῆς Ἐκκλησίας».

Τὴν νέαν κατάστασιν πραγμάτων εἰς τοὺς κόλπους τῆς Σερβικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας ἀνεγνώρισεν ὁ Πατριάρχης Μόσχας Ἀλέξιος διὰ τῶν δηλώσεών του, τὴν 27ην Μαΐου 1962, κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του ἐκ Βελιγραδίου μετὰ τὴν ἐπίσημον ἐπίσκεψίν του εἰς τὴν Σερβικὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τῶν ὁποίων ἐξέφραζεν τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὴν «Σερβικὴν καὶ Μακεδονικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν» (Ἐφημ. Πολίτικα 28ης Μαΐου 1962, σελ. 5). Αἱ «Μακεδονικαὶ» Ὁργανώσεις ἐν Σουηδία, Νορβηγία, Δανία καὶ ἄλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης μετὰ χαρᾶς μεγάλης ἐδέχθησαν τὸ γεγονός «τῆς ἀποτινάξεως τοῦ ζυγοῦ τοῦ Σερβικοῦ Πατριαρχείου» (περιοδικὸν Μακεδonska Loza=Μακεδονικὸν Γένος, ἀρ. 8, Σεπτέμβριος 1959 Ὁσλο).

Τὸ πρόβλημα τῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας τῶν Σκοπίων ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ νέαν τροπὴν ἀπὸ τοῦ Μαρτίου 1966. Ἡ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας ταύτης ἀνήλθεν τὴν 15ην Μαρτίου 1966 εἰς Βελιγράδιον. Σκοπὸς τοῦ ταξιδίου τοῦτου ἦτο ἡ μετὰ τῆς Διαρκoῦς Ἱεραρχίας Συνόδου τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας συνενόησις πρὸς ἔγκρισιν νέου Καταστατικοῦ τῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας, παρέχοντος πλήρη ἀνεξαρτησίαν. Ἐπισημολογήθησαν νέαι ἐπαφαὶ ἀνευ ὁμοῦ ἀποτελέσματος, ὁπότε τὴν 3ην Δεκεμβρίου 1966 ἡ Σύνοδος τῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας ἐπισήμως πλέον δι' ἐγγράφου τῆς ὑπ' ἀρθ. 226 ἐξήτει ὅπως δοθῇ αὐτῇ αὐτοκέφαλον.

Ἐν σχέσει μετὰ τὸ πρόβλημα τοῦτο, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 24ης Μαΐου 1967 ὑπ' ἀριθ. 44/10, ἀπέρριψεν τὸ ἀνωτέρω αἴτημα. Οἱ ἡγέται τῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας, μὴ συμμορφωθέντες εἰς τὴν ἀνωτέρω ἀπόφασιν, τὴν 19ην Ἰουλίου 1967 μόνον τῶν διὰ προηγουμένης συγκαταθέσεως τῶν ἐν Σκοπίοις πολιτικῶν ἀρχῶν ἀνεκήρυσαν τὸ αὐτοκέφαλον τῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας καὶ δι' ἐγγράφου ὑπ' ἀρ. 141 τῆς 19ης Ἰουλίου 1967 ἐξήτησαν, ὅπως ἡ πρᾶξις αὕτη ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας. Ἐνεκα τῶν ἐξελξεῶν τούτων ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας εἰς συνεδρίαν αὐτῆς τὴν 15ην Αὐγούστου 1967 ὑπ' ἀρ. 2701/498 ἀπεφάσισεν, ὅπως συγκαλέσῃ ἑκτακτὸν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας, τὴν 14ην Σεπτεμβρίου 1967, μετὰ μοναδικὸν θέμα ἡμερησίας διατάξεως τὸ πρόβλημα τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, προκίησαν ἐκ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ γιουγκοσλαβικοῦ κομμουνιστικοῦ κράτους εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας πράγματα. Ἡ πολιτικὴ σκοπιμότης πασῶν τῶν ἐν Σκοπίοις ἀνωτέρω ἐνεργειῶν εἶναι ἡ ἐνίσχυσις τῆς ἰδέας τῆς ἀνυπάρκτου ἱστορικῶς «Μακεδονικῆς» ἐθνότητος ἐν Μακεδονίᾳ, ὅπου κατ' αὐτοὺς οὐδεμίαν θῆσιν ἔχουν οἱ Σέρβοι, οἱ Βούλγαροι καὶ οἱ Ἕλληνες (Ὁμόσπονδον μακεδονικὸν κράτος, μακεδονικὴ γλῶσσα, Μακεδονικὴ Ἐκκλησία).

Ἐν συνεχείᾳ παρέχομεν πλήρη καὶ ἀκριβῆ μετὰφρασιν τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας μετὰ σχετικῶν ὑποσημειώσεων, διὰ τῶν ὁποίων ἀποδεικνύεται τὸ ἀντικανονικὸν καὶ ἀντιδογματικὸν τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας (βλ. καὶ Ch. Papastathis, L' Autocéphalie de l' Eglise de la Macédoine Yougoslave, ἐν Balkan Studies 8,1 Θεσσαλονίκη 1967, σελ. 151—154).

B. ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ἀρ. 2701/498

15η Αὐγούστου 1967

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΣΥΓΚΛΗΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος εἰς τὴν συνεδρίαν αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω

ήμερομηνίαν ἀπεφάσισεν τὰ κάτωθι: «Ἐπειδὴ ἡ διαδικασία ἀνακηρύξεως τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Μακεδονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι ἐξαιρετικῆς σημασίας καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐκφεύγει τῆς ἀρμοδιότητος τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, αὕτη ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ἀρθρου 59 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας συγκαλεῖ τὴν Σερβικὴν Ἱεραρχίαν εἰς ἑκτακτον Σύνοδον, τὴν 14ην Σεπτεμβρίου 1967 καὶ ὥραν 9ην π.μ. εἰς τὸ Πατριαρχικὸν μέγαρον ἐν Βελιγραδίῳ, μὲ μοναδικὸν θέμα ἡμερησίας διατάξεως: Τὸ πρόβλημα τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Μακεδονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

ἀρ. 2675

10 Αὐγούστου 1967

2

ΑΙΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗΣ»
ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ἘΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΟΠΩΣ ΑΥΤῆΙ ΔΟΘῆΙ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΝ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἐξήτασεν τὸ αἴτημα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπ' ἀρ. 226 τῆς 3ης Δεκεμβρίου 1966, ὅπως δοθῆι εἰς τὴν «Μακεδονικὴν» Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν αὐτοκέφαλον.

Ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα τοῦτο, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, κατὰ τὴν συνεδριαν αὐτῆς τῆς 24ης Μαΐου 1967 ὑπ' ἀριθ. 44/10, ἀπεφάσισεν τὰ κάτωθι:

«Εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰσταθῆσιν τὸ αἴτημα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιερατικῆς Συνόδου τῆς Μακεδονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς 3ης Δεκεμβρίου 1966, ἀρ. 226, ὅπως δοθῆι εἰς τὴν Αὐτόνομον Μακεδονικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν αὐτοκέφαλον».

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὅπως αἰτιολογήσῃ τὴν αἴτησιν περὶ αὐτοκεφάλου παραθέτει κατάλογον τῶν ἑαυτῆς ἀργάνων, σωμάτων, δυνατοτήτων καὶ ἀντικειμένων, ὃ ὁποῖος δῆθεν ἀποδεικνύει, ὅτι αὕτη διαθέτει πᾶν τὸ ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ αὐτοκεφάλου.

Ἐκ τοῦ καταλόγου τούτου φαίνεται, ὅτι ἡ «Μακεδονικὴ» Ἐκκλησία ἔχει τρεῖς ἐπισκόπους, συμπεριλαμβανομένου εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον καὶ τοῦ Μητροπολίτου. Ἄλλ' ὅμως ὁ ἀριθμὸς οὗτος δὲν ἐπαρκεῖ οὔτε πρὸς ἐκλογὴν νέου ἐπισκόπου, οὔτε πρὸς δικὴν ἐπισκόπου εἰς περίπτωσιν παραβάσεως. Συμφώνως πρὸς τὸν 4 κανόνα τῆς Ἀ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου¹ ὁ ἐλάχιστος ἀριθμὸς δι' ἐκλογὴν ἐπισκόπου εἶναι τρεῖς ἐπίσκοποι, ἐκτὸς τοῦ Μητροπολίτου. Τὸ αὐτὸ λέγουν καὶ ὁ 13² καὶ ὁ 49³ κανὼν τῆς Συνόδου τῆς Κερθαγένης. Ἄλλὰ ἡ ἐκλογὴ νέου ἐπισκόπου ἔρχεται ὡς ἐπακόλουθον θανάτου ἢ παραίτησεως ἐπισκό-

που τινός. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰς τὴν «Μακεδονικὴν», ἐκτὸς τοῦ Μητροπολίτου, οὐδὲν ἀπέμεινε μόνον εἰς ἐπίσκοπος.

Ἡ «Μακεδονικὴ» Ἐκκλησία δὲν διαθέτει ἐπισκόπους οὔτε διὰ δικὴν ἐπισκόπου. Κανὼν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου, ἐκ τοῦ 394, λέγει «μὴ χρῆσθαι πρὸς τὸ ἐξῆς, μηδὲ παρὰ τριῶν, μήτοι γε παρὰ δύο, τὸν ὑπεύθυνον δοκιμαζόμενον καθαιρεῖσθαι» ἀλλὰ γὰρ πλείονος συνόδου ψήφῳ καὶ τῶν τῆς ἐπαρχίας, καθὼς καὶ οἱ ἀποστολικοὶ κανόνες διωρίσαντο⁴. Ἄλλὰ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ «Μακεδονικὴ» Ἐκκλησία οὐδὲν εἶχε μόνον ἓνα ἐπίσκοπον, ὃ ὁποῖος οὐδὲν εἰσῆρχετο εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ δικαστηρίου. Διὰ τὴν μείωσιν τὴν ἑλλειψιν ταύτην, τὸ ἔγγραφο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας προσθέτει, ὅτι εὕρεσκειται εἰς ἐκπαίδευσιν εἰσέτι εἰς ὑποψήφιος δι' ἐπισκοποῦσιν καὶ ἡ «Μακεδονικὴ» Ἐκκλησία ἔχει ὄχι μόνον τρεῖς ἐν ἐνεργείᾳ ἀλλὰ καὶ δύο πρώην διαλαμψάσας ἐπαρχίας — Βελεσσῶν καὶ Τιβερίουπόλεως. Πλὴν οὔτε «ὃ ἐν δυνάμει» ὑποψήφιος δι' ἐπισκοπὴν, οὔτε καὶ οἱ τίτλοι «τῶν πρώην διαλαμψασῶν ἐπαρχιῶν» δύνανται νὰ ἀντικαταστήσουν τὴν μνημονευθεῖσαν ἑλλειψιν τῶν ἐπαρχιακῶν ἐπισκόπων εἰς τὴν «Μακεδονικὴν» Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος, τὸ ὁποῖον ἡμιλεῖ περὶ τῶν δυνατοτήτων τοῦ ἐμψύχου ἱλικοῦ εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὸ ἔγγραφο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας ταύτης ἀναφέρει τὸν ἀριθμὸν (334) ὄχι μόνον ἱερέων ἀλλὰ καὶ τὸν ἀριθμὸν (54) ἱερομονάχων, μοναχῶν καὶ μοναζουσῶν. Ἄλλ' ὅμως οἱ μοναχοὶ καὶ αἱ μοναχαι δὲν ἀποτελοῦν μέρος τοῦ κλήρου καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν πρέπει νὰ ἐντάσσωμεν τούτους εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν κληρικῶν, οὔτε καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἱερομονάχων, οὕτως ὥστε ὁ ἀληθὴς ἀριθμὸς τοῦ κλήρου μένει ἄγνωστος.

Ἐν τῷ μεταξὺ, εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἐγγράφου ἀναφέρεται, ὅτι ἡ «Μακεδονικὴ» Ἐκκλησία ἔχει 814 ἐκκλησιαστικὰς κοινότητας καὶ μοναστηριακὰς διοικήσεις, ἐνῶ εἰς τὸ τρίτον μέρος, ὅτι ἔχει 953 ναοὺς καὶ παρεκκλήσια καὶ 86 μονὰς καὶ μετόχια. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω φαίνεται, ὅτι τόσον ἡ πλειονότης τῶν ἐκκλησιαστικῶν κοινοτήτων (714—334=480) ὅσον καὶ ἡ πλειονότης τῶν ναῶν καὶ παρεκκλησιῶν (953—334=619) εἶναι ἄνευ ἱερέων, μεγάλας δὲ ἀριθμὸς μονῶν δὲν ἔχει μοναχοὺς καὶ μοναχάς: 86—54=32 (εἰς τὴν πραγματικότητα μέγας ἀριθμὸς μονῶν δὲν διαθέτει ἐμψυχον ἱλικὸν δεδομένου, ὅτι μερικαὶ μοναὶ ἔχουν περισσοτέρους τοῦ ἐνὸς μοναχοῦς ἢ μοναχάς). Διὰ τὴν μὴ ἐμφαίνεται τοσοῦτον τὸ μειονέκτημα τοῦτο, τὸ ἔγγραφο εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ ἐμψύχου ἱλικοῦ ἐμπερικλείει καὶ 64 φοιτητὰς καὶ ἱεροσπουδαστὰς, οἱ ὁποῖοι εἰσέτι σπουδάζουν. Ἄλλὰ δὲν εἶναι βέβαιον, ὅτι πάντες οἱ νέοι οὗτοι οὐδὲν φανοῦν ἄξιοι, ὅπως εἰσέλθουν εἰς τὰς τάξεις τοῦ κλήρου.

Εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα διαθέτει ἡ «Μακεδονικὴ» Ἐκκλησία συγκαταλέγονται: 1) Τὰ γραφεῖα τῆς Μητροπόλεως «Μακεδονίας» 2) τὸ ἐν Σκοπίοις μητροπολιτικὸν μέγαρον 3) ἀντιπροσωπευτικὸν μέγαρον τῆς Μητροπόλεως «Μακεδονίας» εἰς τὴν λίμνην τῆς Ἀχρίδος, πλὴν ὅμως δὲν ὑπάρ-

χει ούτε μία σχολή πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν κληρικῶν της. Οὔτε εἰς τὸ καταστατικόν της ἢ «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησία κάμνει μείαν τοιούτων σχολῶν. Ἀναγκάζεται διὰ τὴν προπαρασκευὴν τῶν κληρικῶν της νὰ ἐπωφεληθῆται τῶν καρπῶν Ἐκκλησίας, ἐκ τῆς ὁποίας οἱ ἀρχιεροὶ της τώρα θέλουσι νὰ ἀποχωρισθοῦν.

Πάντα ταῦτα ἀποδεικνύουν, ὅτι εἰσέτι ἡ «Μακεδονικῆς» Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν ἔχει εἰς τὴν ὀργανικὴν της διάρθρωσιν μερικὰς βασικὰς προϋποθέσεις πρὸς ἀπόκτησιν αὐτοκεφάλου. Ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦτο τὸ μοναδικὸν κώλυμα διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοιούτων μεγάλων δικαιωμάτων. Ἐπάρχει ἀκόμη καὶ τρίτον μεγαλύτερον κώλυμα — ὁ ἀντικανονικὸς τρόπος ἐνεργείας τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ αὐτοκεφάλου.

Ἡ ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θὰ ἠδύνατο μόνον τότε νὰ παραχωρήσῃ τὸ αὐτοκέφαλον εἰς τι τμήμα της, ὅταν θὰ ἦτο πεπεισμένη, ὅτι ἡ παρούσα ἱεραρχία τοῦ τμήματος τούτου εἶναι ἱκανὴ νὰ διοικήσῃ Ἐκκλησίαν. Ἀλλὰ πῶς αὕτη δύναται νὰ ἐμπιστευθῆ ἔν τμήμα ποιμνίου ὑπὸ τὴν διοικήσιν ἀρχιεπομένου, ὁ ὁποῖος ἤρχισεν τὸ ἔργον του πρὸς ὑποταγὴν τοῦ τμήματος τούτου διὰ τῆς καταπατήσεως τοῦ ἀρχιερατικοῦ του ὄρκου καὶ ὁ ὁποῖος, παρὰ τὸν δεύτερον ὄρκον, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐνθρονισέως του ὡς μητροπολίτου (καταστατικὸν «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας, ἀρθ. 50), ὅτι θὰ «διαφυλάξῃ τὴν μετὰ τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας κανονικὴν ἐνότητά» ἤρχισεν ἀδιάκριτον ἀγῶνα κατὰ τῆς ἐνότητος ταύτης; Πῶς δύναται ἡ Ἁγία Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας νὰ ἐμπιστευθῆ ἔν τμήμα τοῦ ἐαυτῆς ποιμνίου εἰς τὴν Σύνοδον τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἢ ὁποία εἰς τὸ ἔγγραφόν της ἀπὸ 9ης Δεκεμβρίου 1966 βεβαίωσι, ὅτι χειρᾶγωγεῖται ὑπὸ τῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἐν τῇ πραγματικότητι δὲν παραθέτει οὔτε ἓνα κανόνα καὶ ἐνεργεῖ ἀντιθέτως πρὸς τοὺς θεμελιώδεις κανόνας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας;

Κατὰ τὴν κοινὴν συνεδρίαν τῆς Συνόδου τῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Διαρκούς Ἱεράς Συνόδου τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας τὴν 18ην Νοεμβρίου 1966 ὁ Μητροπολίτης Δοσίθεος ἀνεκοίνωσεν: «Ἀπεφασίσσαμεν νὰ ζητήσωμεν ἐκ τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας αὐτοκέφαλον. Τὴν ἡμετέραν ταύτην ἀπόφασιν ἐθέσαμεν ὑπ' ὄψιν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου τῆς Μακεδονίας. Τοῦτο ἀφίερωσε διὰ τὸ ἐν λόγῳ θέμα μίαν συνεδρίαν καὶ ἀνεκοίνωσεν εἰς ἡμᾶς, ὅτι δὲν σφάλλομεν ζητοῦντες τὸ ἐκκλησιαστικὸν αὐτοκέφαλον». (Ἔτηρ. σημείωμα, σελ. 1—2).

Ἡ δὴλωσις αὕτη εὐρίσκειται ἐν πλήρει ἀντιθέσει πρὸς τοὺς κανόνας. Καίτοι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκδόσεως τῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρχον στεναὶ σχέσεις μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ Ὁρθοδόξου πολιτικῆς ἐξουσίας, οἱ κανόνες ὅμως ἀπαιτοῦν, ὅπως τὸ πρόβλημα τῆς ἐσωτερικῆς ἐκκλησιαστικῆς διοργανώσεως, π.χ. περὶ τῶν συνόρων ἐπαρχίας τινός, ἐμπλήρη εἰς τὴν ἀρμοδιότητα μόνον τῆς Ἀρχιερατικῆς Συνόδου καὶ οὗτοι αὐστηρῶς ἀπαγορεύουν τὴν ἀνάμιξιν εἰς τοῦτο καὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. «Εἰ τις ἐπίσκοπος

κοσμικοῖς ἀρχουσι χρησάμενος, δι' αὐτῶν ἐγκρατῆς ἐκκλησίας γένοιτο, καθαιρεῖσθω, καὶ ἀφοριζέσθω» καὶ οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ πάντες», λέγει ὁ 30 Ἀποστολικὸς Κανὼν⁵. Ὁ αὐτὸς κανὼν αὐτολεξεῖ ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὸν 3 κανόνα τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου⁶. Πόσον αὐστηρῶς ἀπαγορεύεται ἡ ἀνάμιξιν τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἐκκλησίας πρόβλήματα, φαίνεται ἐκ τούτου, ὅτι ὁ 30 Ἀποστολικὸς Κανὼν καὶ ὁ 3 κανὼν τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου τιμωροῦν τὸν ἐπίσκοπον, ὁ ὁποῖος ἐπιζητεῖ τὴν ἀνάμιξιν τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις, ὅχι μόνον διὰ καθαιρέσεως ἀλλὰ καὶ δι' ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τιμωροῦν ὅχι μόνον τοῦτον ἀλλὰ καὶ πάντας, ὅσοι μετ' αὐτοῦ ἐπικοινωνοῦν. Οἱ κανόνες, ὡσαύτως, τιμωροῦν αὐστηρῶς καὶ τὰς προσπαθείας τῶν ἐπισκόπων νὰ ἀναμίξουν τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς εἰς τὸ πρόβλημα καθορισμοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὀργανώσεως. Ὁ 12 κανὼν τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὀρίζει: «Ἦλθεν εἰς ἡμᾶς, ὡς τινες παρὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὀσμους προσδραμόντες δυναστείας, διὰ πραγματικῶν τὴν μίαν ἐπαρχίαν εἰς δύο κατένεμον, ὡς ἐκ τούτου δύο μητροπόλεις εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ. Ὄρισε ταῖν αὐτῶν ἐπίσκοποις καὶ ἱερεσὶ μηδὲν τοιοῦτον τολμᾶσθαι παρὰ ἐπισκόπου ἐκ τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ἐκ τῆς ἐκείνου τοῦ ἰδίου βαθμοῦ. Ὅσαι δὲ ἤδη πόλεις διὰ γυμμάτων ἠδὲ καὶ ἄλλων ἁγίων ἔτιμηθησαν ὀνόματι, μόνης ἀπολατέωσαν τῆς τιμῆς, καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς διοικῶν ἐπίσκοπος, δηλονότι σωζομένων τῇ κατ' ἀλήθειαν μητροπόλει τῶν οἰκείων δικαίων»⁷.

Δύναται νὰ προβληθῆ ἡ ἀντίρρηση, ὅτι ὁ κανὼν οὗτος ὁμιλεῖ περὶ τῶν μητροπόλεων καὶ ὄχι περὶ τοῦ αὐτοκεφάλου τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην πολλὰι μητροπόλεις ἦσαν αὐτοκέφαλοι.

Ἐκτὸς τούτου, ἐφ' ὅσον ἡ Σύνοδος παρετήρησεν, ὅτι ἡ πολιτικὴ ἐξουσία δὲν εἶναι ἀρμόδια ὅπως ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ προβλήματος καθορισμοῦ μητροπόλεως, πολὺ περισσότερον δὲν θὰ ἐπέτρεπεν αὕτη, ὥστε ἡ ἐξουσία αὕτη νὰ λύῃ προβλήματα μεγαλυτέρας σπουδαιότητος — τὸ πρόβλημα περὶ τοῦ αὐτοκεφάλου Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖα περιλαμβάνουν εἰς ἑαυτὰς μερικὰς μητροπόλεις.

Ἡ ἱστορία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀποδεικνύει, ὅτι τὸ μόνον ἀρμόδιον νομικὸν καθῆρμα διὰ τὴν ἀνακήρυξιν αὐτοκεφάλου εἶναι ἡ βούλησις τῆς Μητρῶς Ἐκκλησίας, διότι τὸ αὐτοκέφαλον τμήματος μιᾶς αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, δημιουργηθὲν κατὰ ἓνα ἕτερον τρόπον, παρὰ τὴν θέλησιν τῆς Μητρῶς Ἐκκλησίας, δὲν ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ πασῶν τῶν λοιπῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ ἐθεωρήθη ὑπ' αὐτῶν ὡς σχίσμα.

Ἐφ' ὅσον ἡ πολιτικὴ ἐξουσία δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς προϋπόθεσις αὐτοκεφάλου, ἀκόμη οὔτε διὰ κράτη, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ χριστιανισμὸς ἀνεγνωρίσθη ὡς ἐπίσημος ὀρησκεία, πολὺ περισσότερον ἢ πολιτικὴ ἐξουσία δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἔχουσα τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς κράτη, ὡς τοῦ τῆς Γιουγκοσλαβίας, τῆς ὁποίας τὸ Σύνταγμα εἰς τὸ ἀρθρον 46 κηρύσσει τὴν ὀρησκευτικὴν πίστιν ὡς ἰδιωτικὴν ὑπόθεσιν ἐκάστου πολίτου καὶ ἔνθα αἱ ὀρησκευτικαὶ

κοινότητες είναι κεχωρισμένα του κράτους, ελεύθεροι όχι μόνον κατά την επίτευξιν των θρησκευτικών ιεροτελεστιῶν ἀλλὰ καὶ τὴν διεκπεραίωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων.

Τὸ αὐτὸ τονίζει καὶ ὁ Θεμελιώδης Νόμος περὶ τῆς νομικῆς θέσεως τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων (Ἐφ. Κυβερν. SFRJ τῆς 10-3-1965) ἀρ. 10, σελ. 295: «Αἱ θρησκευτικαὶ κοινότητες εἶναι κεχωρισμένα τοῦ κράτους». «Αἱ θρησκευτικαὶ κοινότητες εἶναι ἐλεύθεροι κατὰ τὴν ἐπιτέλειαν τῶν θρησκευτικῶν πράξεων καὶ ιεροτελεστιῶν».

Ἐνεκα τούτου, οἰοδότησε κρατικὸν ἔγγραφο ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δέον ὄπως θεωρηθῆ ὡς ἀντισυνταγματικόν, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τοῦ ἄρθρου 247 τοῦ Συντάγματος ὑπόκειται εἰς τὸ συνταγματικὸν δικαστήριον. Ὡς ἐκ τούτου τὸ Ἐπιτελεστικὸν Συμβούλιον τῆς «Μακεδονίας» οὐδὲν ἔγγραφο ἐξέδωκεν πρὸς ὕφελος τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας.

Ἡ Σύνοδος τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔγγραφου τῆς ἀπὸ 3ης Δεκεμβρίου 1966 ἐκφοβίζει τὴν Ἀρχιερατικὴν καὶ Διαρκῆ Σύνοδον «τῆς ἀδελφῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας «ὅτι οὐ φέρη τὸ πρῶτον τῆς Μακεδονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐνώπιον τῆς μητροπολιτικῆς ἐκκλησιαστικολαϊκῆς συνέλευσεως, ἢ ὅποια εἶναι δῆθεν ἀρμοδία διὰ τὴν λύσιν τοῦ ἀπασχολούντος τὴν Μακεδονικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν προβλήματος» καὶ διὰ τὴν προβῆ εἰς περαιτέρω ἐκδιασμοὺς προσθέτει, ὅτι αὕτη (ἡ Σύνοδος) προέβη ἤδη εἰς τὰς δεύσας προετοιμασίας πρὸς σύγκλησιν τοιαύτης συνέλευσεως.

Ἀλλὰ οὐδόλως δύναται νὰ εὐσταθήσῃ ὁ ἰσχυρισμὸς, ὅτι ἡ μητροπολιτικὴ ἐκκλησιαστικολαϊκὴ συνέλευσις εἶναι ἀρμοδία πρὸς λύσιν τοῦ προβλήματος περὶ τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας, διότι περὶ τοιούτου σπουδαίου θέματος οὐδόλως γίνεται λόγος εἰς τὰ 84 καὶ 85 ἄρθρον τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς ταύτης τῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον καθορίζει τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τῆς συνέλευσεως αὐτῆς. Οὐδόλως ἐπιτρέπεται, ὥστε περὶ τούτου νὰ ὀμιλῆ ἡ πρώτη πρότασις τοῦ ἄρθρου 84, ἢ ὅποια ἐπὶ λέξει λέγει τὰ ἑξῆς: «ὅτι ἡ συνέλευσις μεριμνᾷ περὶ τῆς διαφυλάξεως καὶ προόδου τῆς Μακεδονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας», διότι ἡ διαφύλαξις καὶ ἡ πρόοδος εἶναι ἔργον μόνον ὑπάρχοντος ἤδη ὀργανισμοῦ, ἐνῶ ἡ «Μακεδονικὴ» Ἐκκλησία, ὡς αὐτοκέφαλος, εἰσέτι δὲν ὑπάρχει. Ὡσαύτως, δὲν δύναται ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔννοιαν νὰ ἐρμηνευθῆ οὔτε ἡ τελευταία καὶ λίαν εὐρεῖα καὶ ἀκαθόριστος πρότασις τοῦ ἄρθρου 85, ὅτι ἡ συνέλευσις «ἐγκρίνει κανονισμοὺς καὶ ἀποφάσεις... καὶ περὶ ἐτέρων θεμάτων τῆς Μακεδονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας», διότι ἐδῶ δύνανται νὰ κατανοηθῶν μόνον οἱ κανονισμοὶ καὶ αἱ ἀποφάσεις δευτερευούσης σημασίας καὶ οὐδέποτε ἡ πλέον θεμελιώδης ἀπόφασις περὶ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐθελουσίως παραδίδει εἰς τὴν μητροπολιτικὴν ἐκκλησιαστικο-

λαϊκὴν συνέλευσιν τὸ Θεμελιωδέστατον δικαίωμα, περὶ τοῦ ὁποῦ οὐδόλως κἀμνεὶ λόγον εἰς τὸ ἑαυτῆς καταστατικόν.

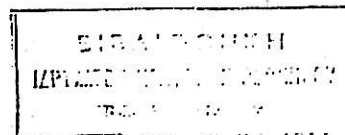
Δέον νὰ προστεθῆ, ὅτι ἡ ἐθελουσία ἐνταῖς τοῦ προβλήματος περὶ τοῦ αὐτοκεφάλου εἰς τὰς ἀρμοδιότητας τῆς μητροπολιτικῆς ἐκκλησιαστικολαϊκῆς συνέλευσεως, εἰς τὴν ὁποῖαν οἱ ἐπίσκοποι ἀντιπροσωπεύουν μόνον μίαν ἀσήμαντον μειονότητα — 4 μέλη ἐκ τῶν 34 — ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς κανόνας, οἱ ὅποιοι τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τοιούτου χαρακτηροῦς ἐντάσσουν εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν ἀρμοδιότητα τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

Καίτοι εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας ἔχομεν τοιαύτας περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας διὰ τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τοῦ αὐτοκεφάλου συμμετέσχον ὄχι μόνον ἀρχιερεῖς ἀλλὰ καὶ κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, τοῦτο ὅμως δὲν ἀλλάσσει τὴν κατάστασιν, διότι οἱ παρακαθήμενοι δὲν νομιμοθετοῦν «... ἔδοξε παντάπασιν περιαιρεθῆναι τὴν συνήθειαν, τὴν παρὰ τὸν ἀπυστολικὸν κανόνα εὐρεθείσαν ἐν τισὶ μέρεσιν» λέγει ὁ 15ος Κανὼν τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου⁸ «... Οὐδὲν γὰρ τῶν παρανόμως καὶ ἀνάκτως παυσισταμένων, τὸ πρῶτον τῶν κανονικῶς συνισταμένων ἀποφέρεσθαι δύναται», «... ἀλλὰ τὸ γε σπάνιον οὐδαμοῦ νόμου τῆς ἐκκλησίας τιθέμενοι...»⁹ λέγουσιν οἱ 7ος καὶ 17ος κανὼν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρωτοδευτέρας Συνόδου (861). Καὶ αὕτη ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δὲν εἶναι πεπεισμένη, ὅτι ἡ μητροπολιτικὴ ἐκκλησιαστικολαϊκὴ συνέλευσις εἶναι κανονικῶς πληρεξουσία, ὄπως παραχωρήσῃ αὐτοκέφαλον εἰς τὴν «Μακεδονικὴν» Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν οὐ ἐζητεῖτο τοῦτο ὑπὸ τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας.

Ὅπως ὁποῖοτε καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔγγραφου τοῦτου ἡ Σύνοδος τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπαναλαμβάνει τὴν ἑαυτῆς, ὄπως ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τὸ αὐτοκέφαλον τῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας τονίζουσα τὴν αἰσιτηρόν τονον, ὅτι, ἐὰν ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐκδώσῃ ἔγγραφο περὶ τοῦ αὐτοκεφάλου, ἡ Σύνοδος τῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας μέλλει νὰ συγκαλέσῃ τὴν ἐκκλησιαστικολαϊκὴν συνέλευσιν τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἐκ τούτου φαίνεται σαφῶς, ὅτι αἱ ἐλλείψεις εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, περὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο λόγος ἐν τοῖς ἀνωτέρω καὶ αἱ ὁποῖαι νῦν δὲν παρέχουν εἰς αὐτὴν τὸ δικαίωμα τοῦ αὐτοκεφάλου, ὄπως π.χ. μικρὸς ἀριθμὸς ἐπαρχιῶν καὶ ἐπισκόπων, ἐλλειψὶς ἐκκλησιαστικῆς σχολῆς καὶ κληρικῶν δὲν εἶναι τὰ μοναδικὰ ἐμπόδια πρὸς παροχὴν τοῦ αὐτοκεφάλου. Τὸ βασικὸν ἐμπόδιον τοῦ αὐτοκεφάλου εἶναι ὁ τρόπος ἐνεργειῶν τῆς παρουσίας συνθέσεως τῶν ἀρχιερέων τῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας, ἢ πλήρης ἀμέλεια καὶ ἡ ἀρνησις τῶν κανόνων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἡ καταπάτησις τοῦ ἀρχιερατικοῦ ὄρκου ἀπὸ μέρους τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας ταύτης.

Καθὼς ἤδη ἔχει μνημονευθῆ, ὁ νῦν ἀρχηγὸς τῆς κινήσεως πρὸς ἀπόσχι-

σιν τῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας ἐκ τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας, πρώην βοηθῶς ἐπίσκοπος τοῦ Σέρβου Πατριάρχου, ἐνσυνειδήτως κατεπάτησεν τὸν ὑπ' αὐτοῦ δοθέντα ὄρκον τὴν 10ην Ἰουλίου 1951, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς εἰς ἐπίσκοπον χειροτονίας του¹⁰...

Πάντα τὰ ἀνωτέρω ἀποδεικνύουν, ὅτι ἡ «Μακεδονικῆ» Ἐκκλησία, αὐτόνομον τμήμα τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, δὲν ἔχει τὰς προϋποθέσεις ἀποκτῆσεως τοῦ αὐτοκεφάλου. Ἐὰν αὕτη μόνη ἀνεκήρυσεν ἑαυτήν, ἀντιθέτως πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν κανόνων, αὐτοκέφαλον, ἐρειδομένη ἐπὶ τῆς μητροπολιτικῆς ἐκκλησιαστικολαϊκῆς συνελύσεως, τότε αὕτη θὰ θεωρηθῆί τῶσον ὑπὸ τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ ὑπὸ τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ὡς σχισματικῆ ὁρθησκευτικῆ ὀργάνωσις καὶ ὡς τοιαύτη, ἀποκεκομμένη ἐκ τῆς ἐπικοινωνίας μετ' αὐτῶν.

3

ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἄρ. 3115/575

19 Σεπτεμβρίου 1967

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΑΝΑΚΙΡΤΕΩΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΥ
ΤΗΣ «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗΣ» ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἑκτακτον αὐτῆς συνεδρίαν τῆς 14ης καὶ 15ης Σεπτεμβρίου 1967 ἐξήτασεν τὸ πρόβλημα τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, περὶ τοῦτου δὲ ὑπ' ἀριθ. 50/575 τῆς 15ης Σεπτεμβρίου 1967, ἀπεφάσισεν τὰ κάτωθι:

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, δι' ἐγγράφου αὐτῆς ὑπ' ἀρ. 226 τῆς 3ης Δεκεμβρίου 1966, ἐξήτασεν, ὅπως παραχωρηθῆί εἰς τὴν «Μακεδονικὴν» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίαν αὐτοκέφαλον.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦτου, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπεφάσισεν, ὑπ' ἀριθ. 44/10 τῆς 24ης Μαΐου 1967, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ εὐσταθῆσιν τὸ αἴτημα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιερατικῆς Συνόδου τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς 3ης Δεκεμβρίου 1966, ὅπως δοθῆί εἰς τὴν Ἀυτόνομον «Μακεδονικὴν» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίαν αὐτοκέφαλον... Ἐὰν αὕτη μόνη ἀνεκήρυσεν ἑαυτήν, ἀντιθέτως πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν κανόνων, αὐτοκέφαλον, ἐρειδομένη ἐπὶ τῆς μητροπολιτικῆς ἐκκλησιαστικολαϊκῆς συνελύσεως, τότε αὕτη θὰ θεωρηθῆί τῶσον ὑπὸ τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ ὑπὸ τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ὡς σχισματικῆ ὁρθησκευτικῆ ὀργάνωσις καὶ ὡς τοιαύτη ἀποκεκομμένη ἐκ τῆς ἐπικοινωνίας μετ' αὐτῶν.

Ἐνεργουσα κατὰ τὴν εἰθισμένην ἤδη τακτικὴν αὐτῆς, ἡ Ἱερά Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀναγοῦσα τὴν

ἀρμοδίως ληφθεῖσαν ἀπόφασιν ταύτην, ἀνεκήρυσεν τὴν 19ην Ἰουλίου 1967 τὸ αὐτοκέφαλον τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ δι' ἐγγράφου ὑπ' ἀρ. 141 τῆς 19ης Ἰουλίου 1967 ἐξήτασεν, ὅπως ἡ πρῶξις αὕτη ἀναγνωρισθῆί ὑπὸ τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, συγκληθεῖσα εἰς ἑκτακτον συνεδρίαν τὴν 14ην καὶ 15ην Σεπτεμβρίου 1967, ὁμοφύχως καὶ δημοφῶνως ἀποφασίζει:

Ἐπειδὴ ἡ ἀνωτέρα Ἱεραρχία τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐκώφευσεν εἰς τὴν ἀρμοδίως ληφθεῖσαν ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας ἈΣ ἀρ. 44/10 τῆς 24ης Μαΐου 1967 καὶ ἐθελουσίως καὶ ἀντικανονικῶς μόνη ἀπεσχίσθη ἐκ τῆς ἑαυτῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας εἰς σχισματικὴν ὁρθησκευτικὴν ὀργάνωσιν, συμφῶνως πρὸς τὴν μη-μονευθεῖσαν ἀπόφασιν τῆς Σερβικῆς Ἱεραρχίας νὰ διακόψῃ τὴν λειτουργικὴν καὶ κανονικὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ τὴν Ἱεραρχίαν ταύτην καὶ νὰ ἀναθέσῃ εἰς τὴν Διαρκῆ Ἱεράν Σύνοδον τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅπως κατὰ τοῦ πρωτοσυργοῦ τοῦ σχισματος ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα.

Μετὰ τοῦ χριστεπωνίμου πληρώματος τῆς «Μακεδονίας» νὰ μὴ διακόψῃ τὴν ἐπικοινωνίαν ἀλλὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς ὁρθησκευτικὰς αὐτοῦ ἀνάγκας.

Εἰς τοὺς ἐκ τῆς «Μακεδονίας» ἱεροσπουδαστὰς καὶ φοιτητὰς τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν νὰ παρέχεται ἡ ἐγκρισις, ὥστε νὰ δύνανται περαιτέρω νὰ ἐγγράφωνται εἰς τὰς ἡμετέρας Θεολογικὰς σχολὰς καὶ νὰ μορφώνωνται εἰς ταύτας, ἐὰν βεβαίως ἐπιθυμοῦν τοῦτο. Τὴν ἐγγραφήν θὰ ἐκτελῆ ὁ ἀρχιερεὺς, εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ ὁποίου εὐρίσκονται αἱ ἐκκλησιαστικαὶ σχολαί.

Τὴν ἀπόφασιν ταύτην νὰ ἀνακοινώσῃ εἰς τὸ πρῶτον κατὰ σειράν ἐκδοθησόμενον τεύχος τοῦ Glasnik, περιοδικοῦ ὀργάνου τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ περὶ ταύτης νὰ ἐνημερώσῃ πάσας τὰς λοιπὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ

Συγκρίνοντες τὸ ἐγγράφον τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀρ. 226/966, διὰ τοῦ ὁποίου ζητεῖται τὸ αὐτοκέφαλον, μετὰ τὸ ἐγγράφον ἀρ. 141/967, διὰ τοῦ ὁποίου πληροπορεῖ, ὅτι ἐγένετο ἡ ἀνακήρυξις τοῦ αὐτοκεφάλου, σαφῶς φαίνεται, ὅτι οἱ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ αὐτοκεφάλου πρωτοσυργοὶ ἀγνοοῦν τὸ τί ἢ ποῖον σῶμα θὰ εἶδει νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ αὐτοκεφάλου. Εἰς τὸ ἐγγράφον ἀρ. 226/966 σελ. 7, παράγραφος 5, τονίζεται: «Εἰς περιπτώσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ἐλαμβάνομεν ἱκανοποιητικὴν ἀπάντησιν - ἴσως ἢ Ἱερά Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος ἐπιθυμῆί νὰ καταστήσῃ γνωστὸν, ὅτι τέλη Φεβρουαρίου ἢ ἀρχὰς Μαρτίου 1967 θὰ συγκαλέσῃ ἐκκλησιαστικολαϊκὴν συνέλευσιν τῆς Μακεδονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (αἱ πρὸς τοῦτο προ-παρασκευαί εἶναι ἐν ἐξελίξει) πρὸς θέμα τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Μακεδονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας... ἡ συνέλευσις εἶναι ἀρμοδίᾳ διὰ τὴν λύσιν τοῦ ὀυσιώδους τούτου προβλήματος» (σελ. 1). Τοῦτο σημαίνει, ὅτι τότε

είχον τὴν γνώμην οὗτοι, ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικολαϊκὴ συνέλευσις εἶναι ἀρμοδίᾳ διὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ αὐτοκεφάλου. Ἐν τῷ μεταξύ, εἰς τὸ ἔγγραφον ἀρ. 141/967 (σελ. 1, παρ. 1), τονίζεται ἐπι... ἡ Ἱερὰ Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος τῆς Μακεδονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, συμφώνως πρὸς διήνυχον δημοφιλῆ καὶ σύστασιν τῆς ἐκκλησιαστικολαϊκῆς συνέλευσεως, ἀνεκήρυξεν τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Μακεδονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ἀκριβές. Εἰς τὸ καταστατικὸν τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας οὐδόλως γίνεται λόγος περὶ τοῦτου, ὅτι τοιαύτη ἀρμοδιότης ἐδόθη εἰς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιερατικὴν Σύνοδον. Κατὰ ταῦτα, τοῦτο ὑπῆρξεν ἀντικανονικὴ πράξις, προσβάλλουσα κυρίως τὸ καταστατικὸν αὐτῆς.

Εἰς τὴν δευτέραν παράγραφον τοῦ μνημονευθέντος ἔγγραφου (ἀρ. 141/967) εἶναι ἀναληθὴς ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν Μακεδονίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος ὑπῆρχεν ὡς αὐτοκέφαλος ἐπὶ 800 ἔτη. Ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχρίδος δὲν ὑπῆρξεν αὐτοκέφαλος οὔτε κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Βυζαντίου, οὔτε ὑπὸ τοὺς Βουλγάρους, Σέρβους, καὶ Τούρκους, οὔτε δὲ ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία — τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως — ἀνεγνώρισεν εἰς αὐτὴν αὐτοκέφαλον. Τὸ ὅτι δὲν ἦτο αὐτοκέφαλος ἠναγκάσθη νὰ ἀναγνωρῆσῃ καὶ ὁ σύγχρονος «Μακεδὼν» ἱστορικός, γράφων πῶς τὸ 1676 ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Διονύσιος δ' Α' μετὰ τὴν ὑπ' αὐτὸν Σύνοδον κατεδικάσεν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀχρίδος Θεοφάνη, ἐξεθρόνισεν τοῦτον καὶ εἰς τὴν κενωθεῖσαν θέσιν ὤρισθη ὑποψήφιος ὁ Μητροπολίτης Σόφιας Μελέτιος, ὁ ὁποῖος καὶ ἐξελέγη (βλ. Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία ὑπὸ Δρος Dimevski, σελ. 81, Μακεδ.).

Αἱ ἐκφράσεις καὶ αἱ συγκρίσεις εἰς τὴν αὐτὴν παράγραφον τοῦ ἔγγραφου «μέχρι τῆς παρανόμου καταργήσεως τῆς τὸ 1767, τ. ἔ. Ἐν ἔτος μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ Πεκίου Πατριαρχείου, τοῦ ὁποῦ συνέχεια σήμερον εἶναι ἡ ἀδελφὴ Σερβικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία», εἶναι ἀπολύτως ἀνεδαφικά, διότι δὲν δύναται νὰ γίνῃ σύγκρισις μεταξύ τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος, οὕτως ὅπως εἶναι δυνατόν, ὅταν γίνεται λόγος περὶ τοῦ Σερβικοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ Πεκίου Πατριαρχείου. Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Σερβίας καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Πεκίου εἰς τὸ μεσαιωνικὸν σερβικὸν κράτος, ὡς καὶ τὸ ἀποκατασταθὲν τοιοῦτον, εἶχον σερβικὸν χαρακτήρα, ἰδρυθέντα διὰ τὴν Σερβίαν καὶ οἱ ἀρχηγοὶ αὐτοῦ εἰς τοὺς τίτλους τῶν πάντοτε ἐτόνιζον τοῦτο. Οὕτως, ὁ Ἅγιος Σάββας ὑπέγραψεν ὡς «Ἀρχιεπίσκοπος πασῶν τῶν Σερβικῶν καὶ τῶν Παραθαλασσιῶν χωρῶν». Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχρίδος, ἐν τῷ μεταξύ, οὐδέποτε εἶχεν ἀπὸ ἐθνικῆς ἀπόψεως καθαρώς «μακεδονικὸν χαρακτήρα», οὔτε καὶ ἐκαλεῖτο «μακεδονική». Τοῦτο δύναται τις νὰ διαπιστώσῃ ἐκ τῶν τίτλων καὶ ὑπογραφῶν τῶν Ἀρχιεπισκόπων Ἀχρίδος. Ὡς παραδείγματα δύναται νὰ ληφθοῦν δύο περιπτώσεις ἐκ τῆς ἐποχῆς, διὰ τὴν ὁποῖαν ὁ σύγχρονος «Μακεδὼν» ἱστορικός λέγει, ὅτι ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχρίδος ἀπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Πρόχορου 1541 «ἔλαβε σλαβικὸν χαρακτήρα» καὶ ὅτι οἱ ἐπίσκοποι τῆς ἦσαν αὐτόχθονες (αὐτόθι 73). Ἐν τῷ

μεταξύ, εἶναι πραγματικότης, ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος οὗτος (Πρόχορος), καίτοι ἦτο αὐτόχθων, ὑπέγραψε: Πρόχορος, ἑλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Πρώτης Ἰουστινιανῆς, Σέρβων, Βουλγάρων κ.λ.π. (Γκέλτσερ, 104, ἀρ. 7 γερμ. Lj. Stojanović, Ἀρχαῖαι σερβικαὶ ἐπιγραφαὶ 1,549, σερβ.). Ἄλλος δὲ Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ Γαβριήλ (1572—1580), ὑπέγραψε: Γαβριήλ, ἑλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Πρώτης Ἰουστινιανῆς, Ἀχρίδος καὶ πάντων τῶν Βουλγάρων, Σέρβων, Ἀλβανῶν, Μολδοβλάχων κ.λ.π. (Πρακτ. Imperat. Akadem. Nauk, τ. 19, S.Petersburg 1871, ἀρ. 4, σελ. 85. I. Snegarov, Ἱστορία τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος, Σόφια 1931, II, 378—379). Ὅθεν, καὶ οἱ αὐτόχθονες οὗτοι Ἀρχιεπίσκοποι, κατὰ τὴν ἐποχὴν, ὅτε ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ «ἔλαβε σλαβικὸν χαρακτήρα», δὲν ἐθεώρησαν ἀναγκαῖον, ὥστε νὰ καλέσουν τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀχρίδος «Μακεδονικήν».

Καὶ εἰς τὴν τρίτην παράγραφον τοῦ αὐτοῦ ἔγγραφου (ἀρ. 141/967) πάλιν ὑπάρχει ἓν μέγα σφάλμα, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ δικαιολογηθῇ ὡς ἀποτέλεσμα ἀγνοίας τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιερατικῆς Συνόδου τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας θεμελιοῖ τὸ αἷτημα αὐτῆς διὰ τὸ αὐτοκέφαλον εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἡ Σοσιαλιστικὴ Δημοκρατία τῆς «Μακεδονίας» εἶναι ὁμοσπονδον τμήμα κράτους μετὰ περιορισμένης δικαιοδοσίας.

Μόνον τὰ δύο ταῦτα ἔγγραφα τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀρ. 226/966 καὶ 141/967 — ἀκόμη καὶ ἂν πάντα τὰ λοιπὰ ἦσαν ἐν τάξει — εἶναι ἀρκετὴ ἀπόδειξις, ὅτι ἡ Ἱερὰ Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος τῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας δὲν ὤρισεν, ὥστε νὰ ὀδηγῇ μίαν αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν. Ἐξ ἄλλου, οὗτοι ἀποδεικνύουν ἤδη τοῦτο ἀπὸ τοῦ 1958 μετὰ τὰς πράξεις, ἐνεργείας καὶ τρόπους τῶν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ἐνὸς καθωρισμένου σκοποῦ. Ἀλλὰ ἡ κατὰ ἓνα ἀντίθετον πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν κανόνων καὶ ἱστορικῶν ἀρχῶν ἐθελουσία ἀνακήρυξις τοῦ αὐτοκεφάλου εἶναι ἡ κορωνὴ τῶν παρανόμων ἐνεργειῶν τῶν.

Ἡ ἐθελουσία αὕτη ἀπόφασις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι ἀντίθετος ὄχι μόνον πρὸς τὰς κανονικὰς διατάξεις καὶ τὰς ἱστορικὰς πραγματικότητας ἀλλὰ ἐρχεται εἰς ἀντίθεσιν καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς θεμελιώδους διδασκαλίας τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὅπου ρητῶς τονίζεται ὅτι, «οὐδεὶς λαμβάνει τὴν τιμὴν ταύτην εἰς ἑαυτὸν, ἀλλ' ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ» (Ἐβρ. 5,4). Ἡ ἰδέα, ὅτι «οὐδεὶς δύναται νὰ παραχωρήσῃ εἰς ἕτερον μεγαλύτερα δικαιώματα, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος κατέχει» κατέστη νομικὸν ἀξίωμα εἰς πάντα τὰ θετικὰ δίκαια. Ἡ ἀρχὴ δὲ αὕτη, εἰσελθοῦσα καὶ εἰς τὴν 82α διάταξιν τοῦ Νομοκάνονος εἰς τὸ Μέγα Τυπικόν, ἐπέχει θέσιν νόμου διὰ πᾶσαν τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ὅθεν, αὐτοκέφαλον οὐδεὶς δύναται εἰς ἑαυτὸν νὰ παραχωρήσῃ.

Ὅτι αἱ κατώτεραι ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ καὶ τὰ ὄργανα κατὰ τὰς ἐργασίας γενικοῦ χαρακτῆρος ἐξαρτῶνται ἐκ τῶν ἀνωτέρων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, φαίνεται ἐκ τῆς πληθούς τῶν κανόνων, τοὺς ὁποῖους ἡ Ἐκκλησία

ᾠρισε (Ἀποστ. 34. Α' Οἰκ. Σ. 4, 6, 7. Β' Οἰκ. Σ. 2, 3. Γ' Οἰκ. Σ. 8. Δ' Οἰκ. Σ. 28. Τρ. 34, 39. Ἀντ. 9). Ἐπακριβῶς ἔχει βεβαιωθῆ καὶ ὁ τρόπος πῶς, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν κανονικῶν διατάξεων, ἐν μέρος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δύναται νὰ λάβῃ ἀνεξαρτησίαν, αὐτοκέφαλον καὶ ποῖος τὸ αὐτοκέφαλον τοῦτο παρέχει.

Ἡ ἱστορία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μᾶς μαρτυρεῖ, ὅτι πᾶσαι αἱ Ἐκκλησῖαι τὸ κανονικὸν αὐτῶν αὐτοκέφαλον ἔλαβον ἢ ἐκ τῶν Ἀποστόλων, ἢ ἐκ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἢ πάλιν ἐκ τῶν Συνόδων Ἱεραρχίας τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ τμημάτων Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν των.

Αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, εἰς τὰς ὁποίας ἔχει συγκεντρωθῆ ἡ πληρότης τῆς ἀποστολικῆς ἐξουσίας, ᾠρισαν γενικοὺς κανόνας, ὅσον ἀφορᾷ τὸ αὐτοκέφαλον (Ἀποστ. 34. Καρθ. 13, 56. Ἀντ. 9 κ.λ.π.)¹¹. Καὶ πρὸς λύσιν τοπικῶν προβλημάτων, τὸ οἰκουμενικὸν ἐπισκοπᾶτον μετεβίβασεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην εἰς τὰ ὄργανά του, τὰς Συνόδους Ἱεραρχίας τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Οὕτως, σήμερον ἡ Σύνοδος μᾶς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας εἶναι πράγματι ὁ μοναδικὸς νομικὸς ἐκτελεστής, τὸ μοναδικὸν καθίδρυμα, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ παραχωρήσῃ αὐτοκέφαλον, κ... οἱ ὄχλοι, οἱ μηδέποτε ἰδίους ἐσχληκότες ἐπισκόπους, εἰ μὴ ἐκ πάσης τῆς συνόδου ἐκάστης ἐπαρχίας καὶ τοῦ πρωτεύοντος ψήφισμα γένηται, καὶ κατὰ συναίνεσιν ἐκείνου, οὕτως ὑπὸ τὴν διοίκησιν καθίστατο ἡ αὐτὴ ἐκκλησία, μηδαμῶς δέξωνται¹² ἀναφέρει ὁ 98 Κανὼν τῆς Συνόδου τῆς Καρθαγένης. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ὁ μοναδικὸς παράγων, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτᾶται ἡ ἀνακηρύξις τοῦ αὐτοκεφάλου, εἶναι ἡ βούλησις τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Ἡ ἱστορία μᾶς μαρτυρεῖ, ὅτι πᾶσαι αἱ λοιπαὶ ὁδοὶ καὶ τρόποι πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ αὐτοκεφάλου ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέφουν εἰς τὸν παράγοντα τοῦτον.

Τὸ ἐπισκοπᾶτον ἐνὸς τμήματος αὐτοκεφάλου τινὸς Ἐκκλησίας ἢ αἱ Σύνοδοι τῆς τμήματος τούτου τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως καὶ ἂν ἐκαλοῦντο αὐταὶ ἢ οἰαδήποτε ἦτο ἡ σύνθεσις των, δὲν δύναται μόναι νὰ ἀνακηρύξουν τὸ αὐτοκέφαλον. Τοῦτο ἔδει νὰ μὴν πράξῃ οὔτε ἡ Ἱερὰ Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, οὔτε καὶ ἡ ἐκκλησιαστικολαϊκὴ συνέλευσις. Διὰ τῶν αὐθαιρέτων τούτων πράξεων οὗτοι κατεπάτησαν τόσον τὰς βασικὰς νομικὰς ἀρχὰς περὶ τῆς ἱκανότητος μεταβιβάσεως ἐξουσίας ἐνὸς ὄργανου εἰς ἕτερον ὅσον ἐπίσης καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας μετὰ τῶν σαφῶν διατάξεων τῶν κανόνων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Δι' αὐτοῦ οὗτοι ᾠδήγησαν ἑαυτοὺς εἰς σχίσμα (Ἀποστ. 34 Ἀντ. 9. Πρωτοδευτέρως 15 κ.λ.π.)¹³. κ...Εἰ τις πρεσβύτερος, ἢ ἐπίσκοπος, ἢ μητροπολίτης τολμήσειεν ἀποστῆναι τῆς πρὸς τὸν οἰκεῖον πατριάρχην κοινωνίας, καὶ μὴ ἀναφέρει τὸ ὄνομα αὐτοῦ, κατὰ τὸ ᾠρισμένον καὶ τεταγμένον, ἐν τῇ θείᾳ μυσταγωγίᾳ, ἀλλὰ πρὸ ἐμφανείας συνοδικῆς καὶ τελείας αὐτοῦ κατακρίσεως, σχίσμα ποιήσει, τοῦτον ᾠρισεν ἡ ἅγια σύνοδος, πάσης ἱερατείας παντελῶς ἀλλότριον εἶναι, εἰ μόνον ἐλεχθῆι τοῦτο παράνομος...¹⁴.

Σχίσμα δημιουργοῦν, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἁγίου Βασιλείου τοῦ Μεγάλου (Κανὼν 1), πάντες ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἀποχωρίζονται ἐκ τῆς ἐνόμου ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας, καταστρέφουν τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐνότητα, εἶναι δὲ ἄνευ σημασίας, τὸ ὅτι εἰς τὰ θρησκευτικὰ θέματα διδάσκουν ὡς ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία.

Πρὸς ἀποφυγὴν χαώδους καταστάσεως, αὐθαιρεσίας καὶ σχίσματος αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἐξουσιοδότησαν τὰς Συνόδους Ἱεραρχίας τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ὥστε αὐταὶ νὰ λαμβάνουν μέρησαν περὶ πάντων τῶν τμημάτων τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν δι' ὅλα τὰ ἀξιόλογα προβλήματα καὶ ὡς ἐκ τούτου καὶ περὶ τοῦ προβλήματος παροχῆς μικροτέρας ἢ μεγαλυτέρας ἀνεξαρτησίας εἰς τὰ τμήματα ταῦτα.

Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι μία καὶ καθολικὴ. Διὰ τοῦτο ἐκάστη Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία ἐνεργεῖ ὄχι ὡς ἀπολύτως κεχωρισμένη ἐνότης, ἀλλὰ ὡς τμήμα τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας, ἐνεργεῖ ἐξ ὀνόματός της καὶ τείνει νὰ μείνῃ εἰς ἀδιάκοπον ἐνότητα πίστεως, ὁμοφωνίας καὶ ἀγάπης μετ' αὐτῆς. Ἡ διαίρεσις, ὅπως δῆποτε, εἰς ἐπὶ μέρους Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας ἦλθεν ὡς ἀποτέλεσμα πρακτικῆς ἀνάγκης.

Σήμερον, ὅπως δῆποτε, μετὰ τὰ τέλεια τεχνικὰ μέσα ἐπικοινωνίας ἐμφανίζεται εἰς πάσας τὰς κοινωνίας ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ τάσις διὰ προσέγγισιν καὶ ἐνότητα καὶ ὄχι χωρισμόν. Ἐμφανίζεται ἡ ἀνάγκη δημοσποδοποιήσεως καὶ δλότητος καὶ ἀναζητοῦνται αἱ βάσεις ἰδρύσεως ἐνότητος πρὸς τὸ γενικὸν συμφέρον. Διὰ ταῦτα, σήμερον, εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ οἰκουμενισμοῦ, ὅταν ἐν τμήμα Ἐκκλησίας ζητῆ διάσπασιν τῆς δλότητος καὶ ἀποχωρισμόν ἐκ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, τότε τοῦτο πράγματι δέον νὰ εἶναι ἢ τί τὸ ἐξαιρετικῶς ἀναγκαῖον ἢ περιπτώσις κακοβούλου ὑποσκάψεως τῶν θεμελιῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ «Μακεδονικὴ» Ἐκκλησία οὐδένα περιορισμόν εἶχεν ἀπὸ θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς ἀπόψεως ἐκ μέρους τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας, διότι ἐδόθη εἰς αὐτὴν ἡ ἔγκρισις τῆς ἐκλογῆς αὐτοχθόνων ἐπισκόπων καὶ τῆς χρήσεως τῆς ἐθνικῆς γλώσσης εἰς τὴν διοίκησιν. Πᾶσα βοήθεια παρεσχέθη εἰς πάντας τοὺς κοινούς τομεῖς, ὅπως π.χ. ἡ συναφὴς συμφωνίας περὶ τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὴν παιδείαν καὶ μόρφωσιν νέων διὰ τὸ ἱερατικὸν στάδιον.

Ἐπειδὴ ἡ διάσπασις αὕτη δὲν εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς δλότητος ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ, οὔτε τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς τμήματος αὐτῆς, τίθεται τὸ ἐρώτημα. Ποία εἶναι ἡ ἀληθὴς σκοπιμότης τῆς ἀντικανονικῆς ἐνεργείας πρὸς διάσπασιν; Διότι, ὅταν ἐν μικρὸν τμήμα Ἐκκλησίας ἐκ τριῶν ἐπαρχιῶν, μόλις προσεγγιζουσῶν τὰς 600 χιλιάδας πιστῶν, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐκκλησιαστικῆς σχολῆς, μετὰ ἕλλησι κληρὸν, κατὰ ἓνα ἀντικανονικὸν τρόπον, ἐθελουσίως ἀποχωρίζεται ἐκ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἐν ὀνόματι δῆθεν ἱστορικῶν τινῶν δικαιωμάτων, τότε δι' αὐτοῦ ἐπιφέρεται ἀποσύνθεσις καὶ παρέχεται κάκιστον παράδειγμα εἰς ἑτέρους, τόσον εἰς τὴν ἡμεδαπὴν, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν. Τί θὰ συνέβαινε μετὰ τὴν Ὁρθό-

δοξον Ἐκκλησίαν, ἔαν ἐκάστη ἔθνικὴ ὁμάς ἐθελουσίως ἀνεκήρυσεν τὸ ἀνάλογον τμήμα Ἐκκλησίας αὐτοκέφαλον.

Ἐπειδὴ οἱ ἐκπρόσωποι τῆς «Μακεδονικῆς» Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μὲ τὸν τρόπον διεξαγωγῆς τῶν ἀντικανονικῶν πράξεων πρὸς ἀπόσχισιν διὰ τῆς αὐθαίρετου ταύτης ἀνακηρύξεως τοῦ αὐτοκεφάλου ἐφθασαν μέχρι τῶν ἄκρων, διὰ τοῦτο εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δὲν ἀπέμεινεν οὐδὲν ἕτερον νὰ πράξῃ παρὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς ἀρ. 44/10, ληφθεῖσαν τὴν 24ην Μαΐου 1967.

1. Κανὼν Δ'. Τὸ πῶσον καθίστασθαι τὸν ἐπίσκοπον. Ἐπίσκοπον προσήκει μάλιστα μὲν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ καθίστασθαι· εἰ δὲ δυσχερὲς εἴη τὸ τοιοῦτο, ἢ διὰ κατεπιγούσαν ἀνάγκην, ἢ διὰ μῆκος ὁδοῦ, ἐξ ἑπαντος τρεῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγομένους συμψήφωτον γινομένων καὶ τῶν ἀπόντων, καὶ συντιθεμένων διὰ γραμμάτων, τότε τὴν χειροτονίαν ποιέσθαι· τὸ δὲ κύριον τῶν γινομένων διδοῦσθαι καθ' ἐκάστην ἐπαρχίαν τῷ μητροπολίτῃ.

Ἀποστ. α', δ', Ζ', γ', Ἀντιοχ. ιθ., Σαρδικ. Στ', Λαοδικ. ιβ', Κερθ. ιγ', νη', νθ.

2. Κανὼν ΙΓ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξίτηναι ἐπίσκοπον, εἰ μὴ ἀπὸ πολλῶν χειροτονηθῆσθαι· εἰ δὲ ἀνάγκη γένηται, καὶν ἀπὸ τριῶν ὁ ἐπίσκοπος χειροτονηθῆσθαι. Ἀρχὴλιος ἐπίσκοπος εἶπε· Τί πρὸς ταῦτα λέγει ἡ ὑμετέρα ἀγιοσύνη; Ἀπὸ πάντων τῶν ἐπισκόπων ἐλέχθη. Ὁρεῖται παρ' ἡμῶν τὰ ὁρισθέντα ἐκ τῶν πρὸ ἡμῶν φυλαχθῆναι, ὧν τινον ὡς ἔτυχεν ἀδούλους οἱ πρωτεύοντες τῆς οἰαδῆποτε ἐπαρχίας ἀμελεῖν κατατολμῶσι. Πολλοὶ οὖν ἐπίσκοποι συναχθέντες, ἐπίσκοπον χειροτονήσουσιν. Εἰ δὲ ἀνάγκη γένηται, τρεῖς ἐπίσκοποι, ἐν οἰαδῆποτε ἀν τόπω ὄντι, τῷ τοῦ πρωτεύοντος παραγγέλλεται χειροτονήσουσι τὸν ἐπίσκοπον. Καὶ ἔαν τις ἐν τινι ἐναντιωθῆ τῇ ἰδίᾳ ὁμολογίᾳ ἢ τῇ ὑπογραφῇ αὐτῶν ἐαυτὸν ἀποστερήσει τῆς τιμῆς.

Ἀποστ. α', δ', Στ', Ζ', γ', Ἀντιοχ. ιθ', Κωνστ. περὶ Ἀγαπ. καὶ Βαγαδ. α'.

3. Κανὼν ΜΘ'. Πόσοι ἐπίσκοποι ἐπίσκοπον χειροτονεῖν ὀφείλουσιν. Ὁνοράτος καὶ Οὐρβανὸς ἐπίσκοποι εἶπον· Κάκεινο ἡμῖν ἐνετάλη, ἐπειδὴ ἐκ τοῦ πλησίου ἀδελφοὶ ἡμῶν δύο ἐπίσκοποι τῆς Νομιστίας χειροτονῆσαι ἐτόλμησαν ἱερέα, κρίνατε μὴ γενέσθαι χειροτονίας ἐπισκόπων, εἰμὴ ἀπὸ δώδεκα. Ἀρχὴλιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὁ ἀρχαῖος τύπος φυλαχθῆναι, ἵνα μὴ ἥττονες τριῶν τῶν ὁρισθέντων εἰς χειροτονίαν ἐπισκόπων ἀρκέσωσι· διότι ἐν Τριπόλει τυχὸν καὶ ἐν Ἀρξουίτῃ δηλὸν ὡς παρέγγεινται δόρυβαρ ἔθνη· ἐν Τριπόλει δὲ πέντε καὶ μόνον εἰσίν, ὡς γινώσκετε, ἐπίσκοποι· καὶ δυνατὸν ἐξ αὐτοῦ παλλάκας τοῦ ἀριθμοῦ τοὺς δύο ἀνάγκη τινὶ κατέχεσθαι. Δυσχερὲς γὰρ ἔστιν ἐξ οἰουδῆποτε ἀριθμοῦ πάντας δύνασθαι ἀπαντῆσαι· μὴ ὀφείλει τοῦτο αὐτὸ παρεμποδῶν εἶναι τῷ χρησίμῳ τῆς ἐκκλησίας· καὶ γὰρ εἰς ταύτην τὴν ἐκκλησίαν, εἰς ἣν κατηξίωσεν ἡ ὑμετέρα συνέλευσις ἀγιοσύνη, συγχῶς καὶ σχεδὸν κατὰ Κυριακὴν χειροτονουμένους ἔχομεν. Μὴ ἔρα δύναμαι συνεχῶς δώδεκα ἢ δέκα, ἢ οὐχὶ πολὺ ἐλάττους συγκαλεῖν ἐπισκόπους; δύο δὲ γείτονας προσεῖξαι εὐχερὲς ἔστι τῇ ἐμῇ δραχτύτῃ. Διὸ δοῦκὶ σὺν ἐμοὶ ἢ ὑμετέρα ἀγάπη, τοῦτο αὐτὸ μὴ δύνασθαι παραφυλαχθῆναι.

Ἀποστὸλ. α', Α', δ', Ζ', γ', Ἀντιοχ. ιθ', Κερθ. ιγ', Κωνστ. Ἀγαπ. καὶ Βαγαδ.

4. Ἀ. Ἀλιδιζάτου, Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες, Ἀθήναι 1949, σελ. 303. «Κατὰ τὸ ἔτος 394 συνήλθεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Νεκταρίου σίνδος, πρὸς ἐπίλυσιν τῆς μεταξὺ τῶν ἐπισκόπων Ἀγαπίου καὶ Βαγαδίου διαφορᾶς, ὡς πρὸς τὰς ἐπὶ τῆς ἐπισκοπῆς Βόσσης τῆς Ἀραβίας ἀξιώσεις αὐτῶν. Ἡ σίνδος αὕτη, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἐξέδωκεν ἀπόφασιν, ἐπικυρωθεῖσαν καὶ ὑπὸ τοῦ β' κανόνος τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς συνόδου, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται ἢ ὑπὸ δύο ἢ τριῶν ἐπισκό-

πων καθαίρεσις ἐπισκόπου, ἥτις δέον νὰ ἐπιβάλληται ὑπὸ τῆς συνόδου τῶν ἐπισκόπων ὁλοκληροῦ τῆς ἐπαρχίας. Τὰ κατὰ τὴν σύνοδον ταύτην ἀποφασισθέντα, αὐτόθι σελ. 303—305.

5. Ἀ. Ἀλιδιζάτου, ἐνθ' ἀν. σελ. 142—143 Κανὼν Α'. Περὶ τῆς διὰ ἀρχόντων κληρώσεως.

6. Κανὼν Γ'. Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ οὐχ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων, ἐπισκόπων, ἢ πρεσβυτέρων, ἢ διακόνων, ἀκίρουν μένειν, κατὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα· Εἰ τις ἐπίσκοπος, κοσμικοῖς ἀρχοῦσι χησάμενος, δι' αὐτῶν ἐγκρατῆς ἐκκλησίας γένηται, καθαίρεισθαι, καὶ ἀφοριεῖσθαι, καὶ οἱ κοινοῦντες αὐτῷ πάντες. Δεῖ γὰρ τὸν μέλλοντα προδιδάξεσθαι εἰς ἐπισκοπὴν, ὑπὸ ἐπισκόπων ψηφίσεσθαι· καθὼς παρὰ τῶν ἁγίων Πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ὄρισται ἐν τῷ κανόνι τῷ λέγοντι· Ἐπίσκοπον προσήκει, μάλιστα μὲν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ καθίσταται· εἰ δὲ δυσχερὲς εἴη τὸ τοιοῦτο, ἢ διὰ κατεπιγούσαν ἀνάγκην, ἢ διὰ μῆκος ὁδοῦ, ἐξῆπαντος τρεῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγομένους, (συμφήφων γινομένων καὶ τῶν ἀπόντων, καὶ συντιθεμένων διὰ γραμμάτων), τότε τὴν χειροτονίαν ποιέσθαι. Τὸ δὲ κύριον τῶν γινομένων, διδοῦσθαι καθ' ἐκάστην ἐπαρχίαν τῷ μητροπολίτῃ. Ἀποστ. α', β', λ', ξα', Α. δ', Λαοδ. ε', ιγ', Κερθ. νθ', Τιμοθ. ζ'.

7. Ἀ. Ἀλιδιζάτου, ἐνθ' ἀν. σελ. 53 Κανὼν ΙΒ'. Μὴ διαίρειν μίαν μητρόπολιν εἰς δύο.

8. Ἀ. Ἀλιδιζάτου, ἐνθ' ἀν. σελ. 31.

9. Αὐτόθι, σελ. 311, 318.

10. Τὸ κείμενον ἐν συνεχείᾳ παραθέτει τὸν ὄρκον, τὸν ὁποῖον ἕκαστος εἰς ἀρχιερέα χειροτονούμενος δίδει, ὑποσχόμενος ἀπαρχάρακτον τήρησιν τῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας μέχρι τέλους τοῦ ἐπὶ γῆς βίου του.

11. Ἀποστολικὸς Κανὼν ΛΔ. Ἰστέον τοῖς ἐπισκόποις τὸν ἑαυτῶν πρῶτον. Τοὺς ἐπισκόπους ἐκάστον ἔθνους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτὸν ὡς κεφαλὴν, καὶ μηδὲν τι πράττειν ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης· ἐκεῖνα δὲ μόνον πράττειν ἕκαστος, ὅσα τῇ αὐτοῦ παροικίᾳ ἐπιβάλλει, καὶ ταῖς ἐπ' αὐτὴν χώρας. Ἀλλὰ μηδὲ ἐκεῖνος ἄνευ τῆς πάντων γνώμης ποιέτω τι. Οὕτω γὰρ ὁμόνοια ἔσται, καὶ δοξασιήσεται ὁ Θεός, διὰ Κυρίου, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι· ὁ Πατὴρ, καὶ ὁ Υἱός, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Α'. στ'. ζ', Β'. β', γ', Γ'. η', Δ', κη', ΣΤ'. λστ', λθ', Ἀντιοχ. θ', Κερθ. μστ'. Τῆς ἐν Κορυθῶνι Συνόδου Κανὼν ΝΣΤ'. Περὶ τοῦ, τοὺς ἐν ταῖς παροικίαις χειροτονουμένους ἐπισκόπους μὴ τίνα ἑαυτοὺς ἐκδικεῖν διοικήσιν. Ὁνοράτος καὶ Οὐρβανὸς οἱ ἐπίσκοποι εἶπον· Ἠκούσαμεν ὁρισθέν, ἵνα αἱ παροικίαι μὴ ἀξιώωνται λαμβάνειν ἐπισκόπους, εἰ μὴ κατὰ συναίνεσιν τούτου, ὑπ' ὧν καθίσταντο· ἐν δὲ τῇ χώρᾳ ἡμῶν, κατὰ συγχώρησιν τοῦ ἐξ ἀρχῆς κατέχοντος τὰς διοικήσεις ἐπισκόπου, τινὲς εἰς τὰς αὐτὰς παροικίας χειροτονηθέντες ἐπίσκοποι, ἑαυτοῖς ἔτι μὴν ἐτέρας διεκδικοῦσι. Τοῦτο καὶ κωλυθῆναι τῇ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης κρίσει, καὶ ἀναρτηθῆναι τοῦ λοιποῦ ὀφείλει. Ἐπιγόνιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐκάστον ἐπισκόπον τὸ πρῶτον ἐφυλάχθη, ἵνα ἐκ τῆς συκκτηίας τῶν παροικιῶν μηδὲν ἀποδραφεθῆ πρὸς τὸ ἴδιον κτήσασθαι ἐπίσκοπον, εἰ μὴ κατὰ συναίνεσιν τοῦ τὴν ἐξουσίαν ἔχοντος· ἐν δὲ αὐτὸς παραχωρήσῃ, ὅστε τὴν αὐτὴν διοικήσιν ἐπιτραπέισαν ἴδιον κτήσασθαι ἐπίσκοπον, εἰς τὰς λοιπὰς τὸν προχειρισθέντα μὴ ἐπιβάλλεσθαι διοικήσεις, διότι μία ἐκ τοῦ σώματος τῶν πολλῶν ἀφαιρεθείσα, αὐτὴ καὶ μόνη ἡξιώθη τιμὴν ἰδίας ἐπισκοπῆς ἀναδέξασθαι. Ἀρχὴλιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Οὐκ ἀμφιβάλλω τῇ πάντων ὡμῶν ἀγάπῃ ἀρέσκειν, ὥστε τὸν κατὰ τὴν συγχώρησιν τοῦ προτέρου ἐπισκόπου ἐν τῇ διοικήσει προχειρισθέντα ἐπίσκοπον, μόνον αὐτὸν κατέχειν τὸν λαὸν εἰς ὃν ἐχειροτονήθη. Ἐπειδὴ οὖν πάντα νομίζω εἶναι τετρακταῖασιμένα, ἔαν πάντα στοιχῇ τῷ λογισμῷ ὡμῶν, πάντα βεβαιώσατε τῇ ἡμετέρᾳ ἐκφωνήσει. Πάντες οἱ ἐπίσκοποι εἶπον· Πᾶσιν ἡμῖν ταῦτα ἤρесе, καὶ τῇ ἡμετέρᾳ ὑπογραφῇ ταῦτα βεβαιώμεν· καὶ ὑπέγραψαν. Ἀρχὴλιος ἐπίσκοπος τῆς ἐκκλησίας Κορυθῶνος τῷ παρόντι δεκρέτῳ συνήνεσα, καὶ ἀναγνωσθέντι ὑπέγραψα. Ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι ὑπέγραψαν. Τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου κανὼν Θ'. Περὶ τοῦ, εἰδέναι προσετώτα τοὺς

ἐπισκόπους τὸν μητροπολίτην. Τοὺς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἐπισκόπους εἰδέναι χοῆ τὸν ἐν τῇ μητροπόλει προεστῶτα ἐπίσκοπον, καὶ τὴν φροντίδα ἀναδέχεσθαι πάσης τῆς ἐπαρχίας, διὰ τὸ ἐν τῇ μητροπόλει πανταχόθεν συντρέχειν πάντας τοὺς τὰ πράγματα ἔχοντας. Ὅθεν ἔδοξε καὶ τῇ τιμῇ προηγεῖσθαι αὐτόν, μηδὲν τε πράττειν περὶ τὸν τοὺς λοιποὺς ἐπισκόπους ἄνευ αὐτοῦ, κατὰ τὸν ἀρχαῖον κρατήσαντα ἐκ τῶν Πατέρων ἡμῶν κανόνα· ἢ ταῦτα μόνον, ὅσα τῇ ἐκάστου ἐπιβάλλει παροικίᾳ, καὶ ταῖς ὑπ' αὐτὴν χώραις. Ἐκαστον γὰρ ἐπίσκοπον ἐξουσίαν ἔχει τῆς ἑαυτοῦ παροικίας, διοικεῖν τε κατὰ τὴν ἐν ἐκάστῳ ἐπιβάλλουσαν εὐλάβειαν, καὶ πρόνοιαν ποιέσθαι πάσης τῆς χώρας τῆς ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ὡς χειροτονεῖν πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, καὶ μετὰ κρείσεως ἕκαστα διαλαμβάνειν· περαιτέρω δὲ μηδὲν πράττειν ἐπιχειρεῖν, ὀλίγα τοῦ τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου, μηδὲ αὐτόν ἄνευ τῆς τῶν λοιπῶν γνώμης.

2. 'Α. 'Αλιδίζατου, ἐνθ' ἀν. σελ. 277. Κανὼν ΡΗ'. Περὶ τῶν λαῶν τῶν μηδέποτε ἐπισκόπους ἐσχηκότων.

13. 'Αποστολικὸς κανὼν ΛΔ'. Ἰστέον τοῖς ἐπισκόποις τὸν ἑαυτῶν πρῶτον. Τοὺς ἐπισκόπους ἐκάστου ἔθνους εἰδέναι χοῆ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτόν ὡς κεφαλὴν, καὶ μηδὲν τι πράττειν ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης· ἐκεῖνα δὲ μόνον πράττειν ἕκαστον, ὅσα τῇ αὐτοῦ παροικίᾳ ἐπιβάλλει, καὶ ταῖς ὑπ' αὐτὴν χώραις. Ἄλλα μηδὲ ἐκεῖνος ἄνευ τῆς πάντων γνώμης ποιέτω τι. Οὕτω γὰρ ὁμόνοια ἔσται, καὶ δοξασιήσεται ὁ Θεός, διὰ Κυρίου, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι· ὁ Πατὴρ, καὶ ὁ Υἱός, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα.

14. 'Α. 'Αλιδίζατου, ἐνθ' ἀν. σελ. 316—317.

